

Sy-li spěwał,
Pilnje džětał,
Strowja će
Swójbny statok
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Napos mócný
Lubosć ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwoś da.

Njech ty spěwał
Swěrnje džělaš
Wšědne dny;
Džěń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njobjes mana
Njech ói khmana
Žiwnoś je;
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će.

• Sserbske njedźelske kopjeno. •

Budyšin

30. augusta 1925

Baußen

Čiškcz a naklad Šmolerjez knihcizšcjetnje a kniharnje šap. družst. s wobm. ruk. w Budyšinje.
Wuhadza lóžbu šobotu a plačzi na měřaz 15 šlotych pjenjeřtow.

12. njedźela po šwjatej Trojizy.

Sež. šwj. Marka, 7, 31—37.

Drje nihto mješ tymi, kóšiz tele rjadki čitaja, njewě, šhto to je: hluchoněmy byč. Jako studowach, da šo nam we Lipsku ras škladnošc, wustaw ša hluchoněmych wopytač a wošebje pohladac do hubjenstwa tutych wobohich ludži, ale tež špótnac, šajku prózu a lubošc tam wučerjo naložuja, šo bychu hluchoněme džěczi rěčecz nawučžili, niz potajkim, šaž šo to hewał štawa, šo bychu šebi še šnamjenjemi rošumili. Šmědzachmy tehdy šamo šlyšcěč, šač rjenje tele džěczi špěwachu, šamo wjazbhlóšnje. Šiši tym wšěm pač šu a woštanu tajzy hluchoněmi jara wobžaromni ludžo, wušamnjeni š tak mnoheho, šchtož žyle štowni maja a šebi hušto malo waža a hišcěže mjenje š džaknej wutrobu šakhowaja. Šchtož móže macžerňy ert džěcžo wučžic, hluchoněme nima ničžo š teho, žyly rjany raj hudžby je jemu došpołnje šamnjeny. A šchtož tajki čłowjeł šam šačuwja a myšli, to njemóže nišomu prajicž. Džěto tajkeho wuštawa ša hluchoněmych je woprawdžity škutł lubošče. Dyrbjako pač dženknišc šezjenje jenož tajkim brašchym ludžom plačžic a tuž niz nam, kiž mamy došpołnje štowne štowny? Njeje to pač ras Ješužownych džiwow, šo še šnamjenjemi š nam rěčža? Wone nochzedža jenož možy druheho, wušchšcěheho šwěta nam žewicž, ale chzedža naž wabicž, duchownje je šapšchijecž. Šač chze šo tónle Ješužowy džiw w našchim šnutškim duchownym žiwjenju wošpjetowacž. Ješuž chze štajnje šnowa šwoje Šephatha, wotewé šo, nam wšchitkim pšchitwolacž. Tuž: Šephatha, wotewé šo! Šchto wšchitko mohło a dyrbjako šo wotewricž tež pela naž! Najprjedy r u z y. Šchitwjedžechu š njemu hlucheho,

kiž běšcě němy, a prošchachu jeho, šo by ruky na njeho položil. Šo běchu dobri, šmilni ludžo. Njesbože bližšcěheho ležesche jim šobu na wutrobje, woni čujachu, šchto wšcě wobohi čłowjeł parowasche. Šot čłowšcěheo lečarja jemu pomoz njepšchitndže, to woni wjedžachu, a wo tym, kiž móžesche pomhačž šamlutki, wobohi ničžo njewjedžesche abo tola malo došcž. Šeho pošhljazu, wobšbožowazu rěč njebě wón ženje šlyšchal, a hdyž tež bě šnano widžal, šač šo šyly luda š njemu škóčachu, šchto to jemu pomhašcě? A jemu wo nim powědacž, bě tež žyle podarmo. Šu bě jenož jene móžno: Wobohěho š Ješužej dowješcž a jeho prošcž, šo by jemu pomhal. Čžile lubi ludžo šebi to najškerje jara lohke myšlachu. Wěnjachu, šo trjeba Ješuž jenož na njeho pohladac abo šo jeho dótknjcž, a hndom by štowny był. Šotewrjenej, š pomhanju hotowej ruzy, šač šo dženknišchi džert njetrjebaja? Šimamy došcž tajkich rukow, kiž wobaraja, šo by šchto š Ješužej pšchitšol? A to niz jenož džěcžom, ale tež tajkim, kóšiz šu šnano dawno š džěcžachy lét won? Njetrjebamy nanow, macžerje, wučerjow, kotrymž je to šwjaty nadawł: Je wodžcže š Ješužej? Njetrjebamy čłowjekow, kóšiz ša šoždym šhodža, kiž je na šchitwych pučach, ša šoždym šhorym, šo bychu jemu prajili: Šam je šenjes, twój lečar? Šelko je hluchich ša Šože šlowo? Šdyž jako pšchecžel abo šužod abo towaršch š njemu pšchitupiwšchi jemu prajich: Šratsje, poš šobu, to hušto wjazb pomha, šač hdyž to duchowny jemu praji. — Šotom: Šephatha, w u t r o b y, wotewéže šo! Ješuž chzyšcě a móžesche jenož tych wuštownicž, kóšiz š wutrobu do njeho wěřachu. Šo jemu njedošchachsche, šo by jim čžělnje pomhal. Šač wón tam najprjedy hluchoněmeho šot luda wošebje wša, niz šo by jeho wušchi a šajyl pšchepytal, ale jemu to šrošumšcě

ščinil: Složuj vschitke šwoje myšle na mnje. Potom tyknj jemu poršty do jeho wuschow, dótkny šo jeho jasyka a womacža jón se šwojimi šlinami, šo by jemu wojnamjenil: Snaju tvoje brachi, kotrež chzu a móžu tebi sahnač. Ale doměru na moju móž a lubošć dyrbišho měcz. Šnjes tež dženža hišćeže druhdy šwoju ruku na bolostny blaš kladže, šo by nam prajil: Ma-li bycz kónž wscheje nušy, dyrbi wjasane žiwjenje i Boha ros-wjasane bycz. Tohodla tam tež Jesuž k njebješam horje pohladny, jako by jomu chzynł prajicž: Glej, tam je tvoja pomoz! Wbohi hluchoněmy njeje jenicžki, kotremuž chze Jesuž wutrobu wotewricž, ša šwój šbóžny a cžłowjekam husto doščž samknjenu raj. Ščtó je jón nam samknjł, ša tym njecha šo halle prašhecž, hacž drusy, hacž my šami, hacž cžěmne, cžěžte nashonjenja ži-wjeniške. Jesuž chze jenož hojicž. Šdnž naž wot luda wošebje bjerje, njechamy šo džiwacž, ale šwolni ša nim hicž. Tam šnaje cžłowjek džělo a jenož džělo. Nadobo leži khorn, Jesuž jemu rjeknje laž tehdy: Džimny do puščžiny a wotpocžimny khwilku! Tam je wulki strach, šo šo cžłowjek zyle do šwěta a jeho hokta a točka ponórja. Šnjes wě šebi rady: Wošnje tu-teho cžłowjeka wot luda wošebje. A telko druhdy šašuwow maja ludžo pšched wutrobiny mi durjemi ležo: Šordošć, žadoščž, šiw-koščž, štarošć! A kaš dotho dyrbi druhdy Šbóžnik cžafacž, hacž njebychu jemu wotewrili! Kaš dotho hižo pola tebe a mje? — Šepthatha, w u š c h i . w o t e w r t e j š o ! Šašo je duchownje mēnjene. Wjele ludži je nēmnych ša Bože šlowo! Šale khoroščž je dženža wěšeže bóle šo rosšchěrjaka hacž cžělna hluchošć. Šusto budže taš: Cžim wjazy wotewrjeneju wuschow ša šwět a jeho šabawu wschelaku, šbudnu, cžim mjenje ša Boha Šnješa. A jeho pšchifajnja tola je, šo bychmy na jeho šlowo pošluchali a jeho wolu: Ščtóž je wot Boha, tón pošlucha na moje šlowo. A našče šbože tola tež je, pšchetož: Tvoje šlowo je mojimaj wohomaj šwěza. Šjes džywa, šo šo šabludži, ščtóž šlowo Bože šazpi, haj šo do škaženja šapadny. Škaš husto dyrbinny cžitacž, šo šo hluchi cžłowjek na dróšy potorbny. W duchownym njeje hinaš. Ščtóž njecha pošluchacž, dyrbi cžucž. Škaš džakowni dyrbjeli bycz, šo mamy Bože šlowo, mamy Móšjaša a profetow, mamy wošebje teho, kiž je žive Bože šlowo! Ščto paš nam pomha, hdnž šebi wuščy šatylamy? hdnž šu njedželu Bože domy prošdne, hdnž našch lud i wulkeho džěla nima žaneje njedžele wjazy, hdnž nima bibliju a špěwarške a modlerške wjazy šańcž? A ščtóž šebi to wschitko wotwucži, ščtóž šwoje žive dny Bože šlowo šazpiwašče, njebudže jónu šnano šlyšhecž móž, runjež by chzynł — Šepthatha, h u b j e , w o t e w r t e j š o ! W cžělnym nam šale pšchifajnja njeplacži. Čhzemny džakowni bycz, šo móžemy rěczecž a je šlowom prajicž, ščto myšlinny a šačzu-wamy. We šwětnych wězach šmy tež šwjětšcha jara šrěcžnivi; wo wschěm móžnym a njemóžnym ludžo wjele rěczja. Šaj štawa šo husto, šo cžłowjek cžim wjazy rěcži, cžim mjenje wo wězy rošumi. Wo tym paš, ščtóž dyrbjako dušchi najwážnišče a naj-lubšče bycz, husto doščž mjelcžimny, wošebje, hdnž by trjeba bylo, njeprašhecželam a hanjerjam wěry kručže napšhecžšo šupacž. Šako bě Jesuž hluchoněmeho wuštrowił, rěczěšče tón prawje. Wo to šo tež ša naž jedna. Šratoje paš njerěcži jenož tón, kiž rěcži, ščtóž je pšched Bohom prawe a cžłowjekam wužitne. Šdnž wonkacy kóždy ščtom a kěč a kóžde štwjelžo Božu khwalbu špěwa, kaš moht cžłowjek mjelcžecž? Šam je Bóh Šnjes tola wjele wjazy činil. A ščto šo wschitko rěcži, i cžehož maja cžłowjekajo jenož ščłodowanja: Š rěczemi šo hněwaja, hanja, šakliwaja, šajědoježuja! Šapoščtol praji: Šašyl je maty štam a wschaš šo wulki wězow khwali, jašyl je woheń a šwět pošny njeprawdoščže! Štajemny tomu wschizy to napšhecžšo: Wón rěczěšče prawje! — Šotom je šo wulki džiw, kotryž Jesuž na

tamnym hluchoněmym došonja, tež na naž štaš, a dobry wušonz žykeho našcheho žiwjenja je tón: Šnjes je wschitko derje činil. Šamjeń. M. w B.

Kaš džiwnje Bóh tón Šnjes pomha!

(Šofracžowanje.)

Šorjo bě taš njeměrne, šo njemóžachu šoro ničžo i kóžde wušhowacž. Šenož něščto ruma abo šchžipaka a na tydžen kóžneho šhlěba a to horje a dele wscho! Šaš tam to nětko běchu na tutej nješpodliwej kupje naštroženi, mokri a bjes wscheho nimale, ščtóž trjebašch, šo by šo šežiwil. A nihdže žana khwanka abo někajša hospoda! A wschudžom kóžšymny wětr, kotryž pšches žyly kupu hovorješče!

Šbožo bě pšchi wschěm nješbožu, šo mēješče jedny i nič tyšku šapalkow. Š tutejmi ščžinichu šebi woheń; drjewa k tomu bě jim morjo wucžičnyto; bě to jedny i rošbitnych cžołmow. Šo móžachu šo i najmjeńšcha kuš šworjewacž.

Šola njepožožichu ruzy do klina, šadwělujo. Šě, špytachu wo cžołmach i morja telko rošpadankow kóžde našojicž, kelkož jeno móžno. Š kóžži šamej njemóžachu, došelž bě morjo pšchego hišćeže taš jara njeměrne. Šoradži šo jim tež, tóšščto wušojicž, taš šo mējachu i najmjeńšcha něščto drjewa. Šo jědž a druge wězy chžychu, taš bóršy hacž to móžno k kóžži doščž. Šola našajtra běchu cžołmy přecž. Šamorjajaj, kotrajž běšchajj nóżnu štražu pšchi cžołmach mētoj, běšchajj šebi wot šchžipaka wšaloj a šo wopšoj; wětr a žołny běchu cžołmy taš dotho torhaje, doniž je njeběchu wotorbnyše. Šaš bě šnješboženym pučž k kóžži, i kotrež bychu šebi to a tamne nušne wušhowacž móhli, wot-rěšnjenu. A niž jeno to! Šež pučž k šužodnym wjetšchim kupam bě jim taš šnicženy; bychu šnadž tam lěpšcheho pšchebytka — hdnž niž wjazy — namašali hacž na tutej najmjeńšchey i tutej kupow, kotraž bě jim nětko kručte, šrudne jastwo!

Šašajtra bu k tomu tež hišćeže i wjedrom šašo hórje; wíchor šakhadžěšče a morjo walešče šwoje žołny na škališka. A džěń pošdžišcho njewohladachu tež ničžo wjazy wot kóžde. Šorjo bě ju požrjelo. A morjo njewuda jim ničžo se šwojeho rubjeńštwia, šhiba jedny drjewjany šašchž, kotryž jenomu pučžowarjej šlu-šchěšče. W nim namašachu něšotre wotnjane wodžecža, něščto blachowych tyšow i škadženym a šawarjenym a — něšotre pšcheklónčžniki (Sonnenschirme).

Ša tym jentym mējachu džaknu radoščž, to bě, ščtóž trjebachu; i tym druhim — i pšcheklónčžnikami — njewjedžachu, ščto šapocžecž. Šcheklónčžniki! Šě jim, jako by jich něčtón wo jich nješbožu wuhanicž chzynł! Šcheklónčžniki wo tutej šymnych, nješpodliwej kónčžinach šemje, hdnž šoro ženje šlónčžto njewuhladajch. Šute běchu jim wušhowane, a jim pobrachowajšče tola telko, telko, ščtóž by taš jara wulzy nušne bylo! — A tola, pošdžišcho špošnachu, šo bu jim tež i tutejmi pšcheklónčžnikami wulka pomoz data! —

Šaš běchu tam nětko na tutu mašu škalnu kupu šamu pošafani! Šo přenje, ščtóž čžinjachu, bě to, šo i nožemi kručy dor-na, kotrež šnadnušchti tu a tam šlaky wodžewajšče, wušakachu, i nimi nurje mašaje hěty natwarichu, kotryž i pšchikrywom jeneho cžołma pšchikrywchu, šo bychu taš jenicžkej wušhowanej žónškej wušow a pšchebytł pšchihotowali. Šchecžitwo tutej šu šo dožyla mužoyo pšches žyly cžafž došheje šrudneje jatby pěknje šadžerželi a šo štajnje štaroščžitwi wopošafali. Šošdžišcho hišćeže wjazy tajščy hětow i dorna natwarichu, tola, šo bychu tež tute pšchikryli, ša to ničžo wjazy njemējachu.

Šrěni tydžen žiwjachu šo jenož i kóžžnym šhlěbom, kotryž štaroščžitwoje lutowachu a džělachu. Š tomu došta kóždy něščto

ščežipaka, kotriž bu kóždemu do ruki linjeny, dofelž budobja nje-mějachu. Jako pač bē tydžen nimo, wotebērachu pschi wšchēm lutowanju hladajzy pošlednje sbytki kóžneho khlēba; jenož sa tu žónsku šhowachu něščto kuslow, — czi drušy widžachu šahčód-njenje psched kóbu.

Dwaj dnjej njeběchu hižo nicžo jēdli, khiba něščto na kizal kłodžazych selinow, kotrež tu a tam roščzechu. Čžakachu na kumjereč, kotrejež bliženje hižo sačuwachu. Tu pošla Bóh tutym hižo sawutlazym manna a pozpule, kaž to prjedy hižo naspom-nichmy. Njelicžomne ptaki pschilečžachu; tyhazh tohajtow sa-šydlichu šo na tamnej stronje maleje kupy, šo bychu tam lanške. Wšchitzy khwatachu na tamnu stronu kupy, šo bychu wohladali tutón džiw Boži. Móžesč žebi ty dowumnyšlicž, š kajej nutrnej radoščzu a š kač džakownej wutrobu czi 52 tute ptaki witachu a šo Bohu tomu šnjesej džakowachu?!

Něhdže 4 njedžele lahnnychu tam tohajt. Pschi tym běchu přeni cžaf žyle njebojajni a šludne, njeběchu pschi tutym jim tač naležnym džele ženje wot cžłowjekow molene byle. Tuž mó-žachu šnjeseženi jeja šbēracž a mlode š hněšdow bradž. A jejow a mlodych bē tam telko, šo móžachu šo czi na tutej kupy jeczi cžłowjekow džēn wote dnja do kšteje wole najēšč! — Kač bē jim to derje, hdyž běchu dyrbjeli pschi wotdželenych kuslaw žiwu byčž a po tym šo poščicž! — Ale niž jeno to! Móžachu tež wulke kopizy jejow ja dalšchi cžaf nashēracž. A šo to cžinjachu a šo běchu tač wohladniwi, to bē jim š šožu. Pschetož po cžafu bu-ču tohajt bóle a bóle wobojane; nashēracchu drje hiščče pschewo jeja a mlode, ale š tym bu džēn a mjenje. A pytanje sa dalšchimi hněšdami mjes škalami bu džēn a štrasmische.

Jeja a mlode warjachu žebi w blachowych budobjach, kotrež bē-ču kóbu wukhowacž mohli. Tola dołho tute njedžeržachu. Tuž bjerjechu kamjenje, do kotrychž bē morjo a deščez džery a doščči šwuwopłofale; tajkich tam wjazh namakachu.

(Pofracžowanje.)

Zyrkej a štat.

Stockholm! Š hłownemu měštej Šchwedškej, kraja Gustav Adolfoweho, šhladuja nětko woczi žyłego kwieta. To njeje pšche-wjele prajene. Wšchē nowiny, kotrež čžedža to byčž, šchtož tuto mjena praji a na žebi ma, pišču w tu khwilu bóle abo mjenje nadrobnyje wo „Ššwětowej konferenzy kšchescžijanskich zyrkwjow“, kotraž je nětkole šhromadžena š wažnemu dželu w Stockholmje. Šchwedški kral je ju šam wital a poštrowil a se wšchēch móž-nych krajow šu wjednižy ludow a drušy tutu wošebitu a wo-šebnu šhromadžišnu štrowili, tač prezidentaj Ameriki a Něm-škej. Šindenburg praji mjes druhim: „Štrowu š wutrobnej radoščzu tuto šēndženje, kotrež je wošebity štam mjes tymi, ko-štiž šo wšchudžom prošuja wo tón wěrnny mēr sa cžłowjekow... Njech šo wasche wuradžowanja šlawaja w duchu lubošče a we duchu teho šošumjenja, w kotrymž čžze jedyn druheho šošumicž, a njech š nich wukhadža móž, š kotrež cžłowjekow pschitndu š šmuskotonemu wuštrowjenju.“ To wšcho nam pošže, kač wažny tutón ššēd, kotryž jednocža na 600 šastupjerjow wšchēch kšchescžijanskich zyrkwjow žyłego kwieta — jenož niž romško-katolškej. A tutu nježbu te tam w Stockholmje šo šhadžowaze zyrkwje wušamknyle, romška zyrkej je šo šama wušamknyla. We lēčze 1920 cžinjachu šo w Genfu pschihoty sa tutu konferenzy a potom šažo w Šelsingborgu. Tu kač tam je šo se wšchitkimi hłowami wobšamklo, wotněčž jemu wšchēch jednocžazu konferenzy Šhryštušowaje zyrkwje. Wšchē šradowane šjednocženštwia a wotdžele pošwšchitkowneje kšchescžijanskeje zyrkwje dyrbjachu šo

pscheprošhecž a, hdyž šjewichu, šo čžedža na tutym wulkim a wob-šchērnym džele šobudželacž, šo witacž jako šobudželacžerjo se runymni prawami na tutu kšchescžijanskú konferenzy. Jedyn je pschihotowarjow tuteje konferenzy je bamžej šam pscheprošhenje pschinješl, tola bamž njeje do toho šwolil, šo by šo romško-katolška zyrkej na tutym ššēdže wobdželika. Šdyž čžesč šho-nicž, cžehodla, dyrbjich do katolškich nowin pohladacž. „Augs-burger Postzeitung“ pišče: „Šlowny šmyll, š kotrehož tuto derjemēnjene pscheprošhenje wukhadža, je tón, šo maja woni romško-katolšku zyrkej sa tajku, kotraž je jeneho runjecža š tymi šjednocženštwami, kotrež šo tež zyrkwje mjenuja. Ta psches-jednoščž, kotruž pytaja, njemóže šo hinač wutworicž, khiba šo šo czi, kiž šu šo tej jenej zyrkwji, kotraž je Šhryštušowaje wuštajenje, wotrjekli, šažo do romško-katolškej zyrkwje wrócža.“ Tu mašch, a nětko wēšč, šo ty po prawom žadym kšchescžijan nješch a šo tvoja ewangelško-lutherška zyrkej žana kšchescžijanska zyrkej njeje, runjež kač tež grichiško-katolška zyrkej žana njeje; jenož jena zyrkej je a to romško-katolška, — tač mēni Rom a praji tym 300 milionam kšchescžijanow, kotšič šu w Stockholmje šastupjeni, šo woni wšchitzy nješbu po prawom kšchescžijenjo a hiščče mjenje jich zyrkwje zyrkwje! Druhi rošprawječ mjenuje w šamžnej nowinje tuto šadžerženje watikana abo bamža „wohľadniwe a pschewišču mēru mudre“, pschitaj š pač, šo je bamž konferenzy žwoje žohnowanje dač a šo šo sa nju modli. — Šo pač Rom njeby nicžo škomdžil, bu 11. augusta w Džfordu w Šendželškej tón tač mjenowaný 5. internacjonalny katolški kongrež wotew-rjeny, še kotremuž je šo na 250 romško-katolškich wotpošklanzow š žyłego kwieta šeschlo. Jeho nadawil je, žyle podobne praščhenja wobdželacž, kač konferenzy w Stockholmje. — Šo hnydom wu-šbēhnjemy: Prawo-wěrna abo grichiško-katolška zyrkej je pošnje šastupjena w Stockholmje; jeje šastupjerjo šu tež na pschihotowa-žych šhromadžišnach, kač 1922 w Šopenhagenu a druhdže kóbu byli a šobudželali. Šastupjerjo kwiētoweje konferenzy džēla šo do 4 wulkich hłownych wotdželow; jedyn š nich tworja grichiško-katolšch; jedyn druhi amerikanške zyrkwje, jedyn dalšchi zyrkwje šendželškich krajow a tón šchitwórtly zyrkwje Šuropy š wušacžom Šendželškej. Wšcho džēlo, kotrež čžze a ma konferenzy wušo-njecž, hodži šo šhromadnje mjenowacž š dwēmaj napišmomaj: „Pschikšluščnosče zyrkwje w šocialnych praščhenjach“ a „Pschi-šluščnosče zyrkwje w počžahach a žiwjenju ludow mjes kóbu.“ — Nětkož nam móžno, čžzemy wo džēle a škutkowanjju tuteje kwiētoweje konferenzy tež tu rošprawjecž, wušajamy pač tu to, šo je dołhy, šo kóždy we wšchēch nowinach, w kotrychž to móže, rošprawy wo tutym cžita, šo by šesnal se wšchelakich štron waž-nesčž tuteje šhromadžišny. Ša nje šu, to njech je hiščče do-date, še Šakškej 8 šastupjerjow kóbu, mjes nimi krajny biskop Šhmels a šresidenta krajneho konsistorija D. Šoehme. Šrajny biskop Šhmels je mjes tymi, kotšič maja hłowne rošprawy a pschednoščki podawacž; š dołom je wón kóbu hłowny šastupječ Lutherškich na tutej konferenzy. Š. Š.

Wšchelle š blišta a š dalofa.

— Žnjowje kwiędjenje kwiēcža nětko šažo wošady a tež dženkka drje je tač někotra wošada šhromadžena psched Bohom, jemu woprowacž žnjowje džakne wopory. Domoj dołhowane drje hiščče wšchitko njeje, tež w Budyšchinskim wokrjeju niž, a hiščče mjenje w Lubišskim — kač bóle š wječor je, njeje nam šnate. Ša domojšhowanje bē Bóh tón šnjēs nam wjele a rja-neho žita naroščž dač; hižo tohodla dlēhe domoj šhowachmy, tohodla tež tač někotry ratar w šwojich bróžnjach doščž ruma njemēješche a dyrbjēšche „šajmu“ twaricž. Šadžeržato je domoj-

